

інституту медіації у правоохоронній діяльності допоможе досягти мети покарання у кримінальних провадженнях при вчиненні проступків та нетяжких злочинів менш репресивними методами. А якщо говорити про тяжкі та особливо тяжкі злочини, то суд може врахувати факт примирення сторін, як обставину, що пом'якшує покарання під час винесення вироку. На нашу думку, варто внести деякі уточнення у нщодавно прийнятий Закон України «Про медіацію» щодо специфіки застосування інституту медіації у правоохоронній діяльності або ж розробити з цією ж метою Закон України «Про медіацію у кримінальному праві України» та відповідно до нього та міжнародного досвіду розвивати даний інститут.

#### *Література*

1. Лазаренко А.М., Остапчук Л.Г. Деякі аспекти застосування медіації в теорії кримінального права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 232-234.
2. Белінська О.В. Медіація – альтернативне вирішення спорів. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2011. № 1 (5). С. 158-173.
3. Про медіацію: Закон України від 15 груд. 2021 р. № 1875. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
4. Харченко З.Ю. Примирення винного з потерпілим за участі третьої нейтральної сторони – медіатора. *Право і суспільство*. 2013. № 6-2. С. 109-112.

УДК 343(043.2)

**Лихова С.Я.**, д.ю.н., професор,  
**Команецька В.В.**, здобувачка вищої освіти,  
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

### **ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДИ АБО СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРАЦІВНИКОМ ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ: КРИМІНАЛЬНО-ПРОВОА ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДУ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ**

Службові кримінальні правопорушення в умовах поглиблення соціально-політичної та фінансово-економічної кризи в державі становлять загрозу національній безпеці України. Корупційний характер зазначених кримінальних діянь негативно позначається на ефективності національної системи державного управління та функціонуванні окремих органів державної влади.

Розслідування службових кримінальних правопорушень не забезпечує очікуваного соціального ефекту, що нівелює всі антикорупційні заходи державного рівня, підриває стабільність і систему правопорядку, захищеність прав, свобод і законних інтересів громадян у нашій державі. Зазначене призводить до легітимізації у свідомості суспільства

осучасненої системи споживацького існування залежно від посади й місця в корупційній ієрархії державної влади. Окреслена проблематика зумовлює актуальність здійснення юридично-психологічної та кримінально-правової характеристики складу правопорушення та особливості кваліфікації перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу в Україні та закордонний досвід.

Суспільна небезпечність перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу заснована, насамперед, на високій вартості об'єктів правового захисту, у які вони втручаються (принципово та додатково), а також на тяжкості негативних наслідків, які вони спричиняють.

Так, перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України) одночасно посягає на встановлений законами та підзаконними нормативними актами порядок функціонування органу державної влади або місцевого самоврядування, державного або комунального підприємства, установи чи організації й інтереси служби особи, яка діє протиправно (безпосередній об'єкт), а також на охоронювані законом права, свободи та інтереси окремих громадян або державні чи громадські інтереси, або на інтереси юридичних осіб (додаткові об'єкти, наявність хоча б одного з яких є обов'язковою).

Згідно зі ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Перевищення влади або службових повноважень є небезпечним кримінальним правопорушенням, що вчинюється у сфері службової діяльності і посягає на охоронювані законом права й інтереси окремих громадян, інтереси юридичних осіб, державні та громадські інтереси.

Відповідальність за ст. 365 КК настає лише за умови, що дії службової особи були зумовлені її службовим становищем і пов'язані з її владними чи службовими повноваженнями. Якщо такого зв'язку не встановлено, дії винного за наявності до того підстав можуть кваліфікуватися за статтями КК України, що передбачають відповідальність за кримінальні правопорушення проти особи, власності, громадського порядку тощо.

І наприкінці варто зазначити, що, на наше переконання, найважливіший аспект даного питання полягає в тому, що при вчиненні кримінальних правопорушень з перевищення службових повноважень працівником правоохоронних органів, суб'єкт кримінального правопорушення діє з прямим умислом і усвідомлює, що вчиняє неправомірні дії, оскільки володіє знаннями чинного законодавства України. Притягнення до кримінальної відповідальності і за зловживання владою, і за перевищення влади або службових повноважень пов'язане з установленням безпосереднього зв'язку між службовим становищем,

компетенцією службової особи, змістом і обсягом наданих повноважень та їхнім використанням для вчинення кримінального правопорушення. У будь-якому випадку службова особа усвідомлює, що використовує службове становище всупереч інтересам служби, хоча при перевищенні влади вона усвідомлює явний вихід за межі наданих повноважень, що і визначає специфіку цього кримінального правопорушення та виокремлення законодавцем деяких спеціальних видів перевищення влади або службового становища зі складу зловживання владою або службовим становищем.

УДК 343.2/.7:347.6(043.2)

**Личак В.В.**, здобувач вищої освіти  
третього (освітньо-наукового) рівня,  
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

## **ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН**

Конституція України закріплює правові основи шлюбу, визначає права та обов'язки батьків і дітей та інші конституційні принципи сімейного права [1, с. 40]. Безпосереднє регулювання й охорона сімейних відносин в Україні забезпечується нормами Сімейного і Цивільного кодексів України, іншими законами України та підзаконними нормативно-правовими актами. Однак варто наголосити на тому, що сімейні відносини потребують надійного захисту від протиправних посягань, які ставлять під сумнів здатність держави виконувати зобов'язання з охорони сім'ї (ч. 3 ст. 51 Конституції України) [2].

Правоохоронна діяльність у сфері сімейних відносин об'єктивно зумовлена потребами людини, суспільства та держави у захисті сім'ї як загально визнаної соціальної цінності, показника суспільного розвитку та чинника формування демографічного потенціалу [3, с. 84]. Вважаємо доцільним визначити мету, завдання та функції правоохоронної діяльності у сфері сімейних відносин.

С.І. Субота стверджує, що «мета правоохоронної діяльності полягає в забезпеченні та підтриманні правопорядку в суспільстві та державі, а також охороні прав, свобод і законних інтересів громадян» [4, с. 36]. Із наведеного закономірно випливає, що метою правоохоронної діяльності у сфері сімейних відносин є захист прав, свобод та законних інтересів членів сім'ї.

Зазначена мета правоохоронної діяльності конкретизується в завданнях та функціях. На основі проаналізованої правничої літератури, в якій розкрито коло проблем правоохоронної діяльності, вважаємо за